

Mattilan kyläyhdistys ry:n ja Mattilan koulun vanhempainyhdistyksen yhteinen kannanotto

Lempäälän kasvatus- ja opetuslautakunnalle 11.9.2026

Kasvatus- ja opetuslautakunnan käsitellessä 15.9.2026 Mattilan koulun tilannekuvaa haluamme tuoda esille syvän huolemme siitä, että Mattilan koulun mahdollista lakkauttamista ryhdytään arvioimaan tilanteessa, jossa kunta on samaan aikaan juuri hyväksynyt uuden kuntastrategian sekä uuden kyläohjelman, joiden tavoitteet ovat ilmeisessä ristiriidassa tällaisen kehityssuunnan kanssa. Päätöksentekoon tarvittavia taloudellisia tai muita arviointeja ei myöskään olla tehty.

Pyydämme teitä lautakunnan jäseniä huomioimaan keskustelussa seuraavat kohdat:

- 1. Ristiriita kunnan oman strategian ja kyläohjelman kanssa**
- 2. Taloudelliset perusteet eivät ole tiedossa**
- 3. Lasten etu ja lapsivaikutusten arviointi on selvitettävä**
- 4. Lempoisten koulun ryhmät täynnä**
- 5. Oppilaaksiottoalueen mahdollisuuksia ei olla käytetty**
- 6. Kunta itse tunnustaa koulun merkityksen kylän elinvoimalle**
- 7. Kunta ei voi ensin estää kasvua ja sitten vedota kasvun puutteeseen**
- 8. Vetoomuksemme lautakunnalle**

1. Ristiriita kunnan oman strategian ja kyläohjelman kanssa

Lempäälän strategiassa kunta määrittelee olevansa **"Suomen suurin kyläyhteisö"**, toteaa **elinvoimaisten kylien olevan voimavaransa** ja sitoutuu **panostamaan lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen**. Strategiassa luvataan myös, että palvelut ovat lähellä kuntalaisia ja että ratkaisuja etsitään yhdessä kuntalaisten kanssa.

Myös juuri hyväksytyssä [lempäalan-kunnan-kyläohjelma-2026-2029](#) -ohjelmassa kylien elinvoiman vahvistaminen on nostettu kunnan keskeiseksi tavoitteeksi. Kyläohjelmassa todetaan nimenomaisesti, että ohjelma pohjautuu myös kylien ja kyläkoulujen vetovoiman vahvistamiseksi käynnistettyyn työhön. Lisäksi ohjelmaan on kirjattu toimenpiteenä **kyläkoulujen kehittäminen sekä kyläkoulujen esi- ja perusopetuksen järjestämisen kriteerien laatiminen vuosina 2027-2028**.

Pidämme vähintäänkin ristiriitaisena, että samalla kun kunta on päättänyt kehittää kyläkouluja ja laatia niille yhteiset tulevaisuuden toimintaperiaatteet, käynnistetään ennen kuin tätä työtä on edes aloitettu tarkastelu, joka voi johtaa yhden kyläkoulun lakkauttamiseen. Kyläohjelmassa luvataan kehittää kyläkouluja. Ensimmäinen konkreettinen toimenpide ei voi olla kyläkoulun sulkeminen.

Lisäksi huomautamme, että kunnan taholta mitään kehittämistoimenpiteitä ei toistaiseksi ole tehty tai edes luvattu, vaan vastuu niistä on siirretty koulun opettajille ja oppilaiden vanhemmille. Missä muussa kunnan palvelussa toimitaan näin?

2. Taloudelliset perusteet eivät ole tiedossa

[Lempäälän kylät ry:n teettämän puolueettoman selvityksen](#) mukaan kunnalla ei ole hallussaan riittäviä ja kattavia laskelmia yhden tai useamman kyläkoulun lakkauttamisen

todellisista säästöistä kunnalle. Tämän kunta myöntää myös itse. Päätöksenteon on myös Lempäälän kunnassa perustuttava tietoon, ei mielikuviin, ja erityisen olennaista tämä on tehtäessä peruuttamattomia ratkaisuja.

3. Lasten etu ja lapsivaikutusten arviointi on selvitettävä

Lapset eivät ole lukuja tai euroja, vaan ihmisiä. Lempäälän kunta on saanut vuonna 2023 UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. [UNICEFin mukaan lapsiystävällisessä kunnassa tehdään lapsivaikutusten arviointia silloin, kun päätetään lapsia koskevista asioista](#). Tämä korostuu erityisesti päätöksissä, jotka vaikuttavat lasten arkeen, koulunkäyntiin, turvallisuuteen, hyvinvointiin ja osallisuuteen.

Kyse ei ole ainoastaan koulurakennuksesta tai opetuksen järjestämisestä, vaan lasten päivittäisestä arjesta, koulumatkoista, ryhmäkoista, kouluyhteisöstä, mahdollisuudesta saada tukea, harrastusten saavutettavuudesta sekä siitä, miten lapset kokevat oman elinympäristönsä ja lähiyhteisönsä muuttuvan.

Siksi pidämme huolestuttavana, että lapsivaikutusten arviointia ei ole vielä tehty, vaikka päätöksentekoa yritetään jo puskea liikkeelle. Lapsivaikutusten arvioinnin tulisi tässä tapauksessa sisältää vähintään:

- vaikutukset lasten koulumatkoihin ja koulupäivän pituuteen,
- vaikutukset ryhmäkokoihin vastaanottavissa kouluissa,
- vaikutukset oppimisen tuen järjestämiseen,
- vaikutukset lasten kokemaan turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen,
- lasten ja nuorten oman näkemyksen kuulemisen.

Pidämme perusteltuna, ettei Mattilan koulun tulevaisuutta koskevia jatkotoimia tai palveluverkkoratkaisuja valmistella ennen kuin lapsivaikutusten arviointi on tehty asianmukaisesti ja sen tulokset on tuotu avoimesti päättäjien, huoltajien ja kuntalaisten arvioitaviksi. Tämä on välttämätöntä sekä hyvän hallinnon että Lempäälän omien lapsiystävällistä kuntaa koskevien sitoumusten näkökulmasta.

4. Lempoisten koulun ryhmät täynnä

Perjantaina 11.9. Lempoisten koulun johdon kanssa käymässämme keskustelussa kävi ilmi, että useamman ikäluokan kohdalla Lempoisten koulun opetusryhmien koko on jo lautakunnan itse määrittelemällä ylärajalla. Lisäksi viimeisimmän tiedon mukaan vuonna 2027 esikoululaisia olisi siellä aloittamassa nykyistä suurempi ikäluokka. Näin ollen kouluun ei voida siirtää useampaa kymmentä uutta oppilasta ilman lisäpanostuksia ja kaavailtujen säästöjen sijaan vaan siirrettäisiin kustannuspaine toiseen kohteeseen.

Tämän lisäksi rakentaminen Lempoisten koulun alueella jatkuu ja viereen on suunniteltu kokonaan uutta asuinalueita.

Ennen kuin mahdollisia palveluverkkoratkaisuja edes harkitaan, lautakunnalla tulisi olla käytettävissään yksityiskohtainen arvio vastaanottavan koulun kapasiteetista sekä siirron vaikutuksista opetusryhmien kokoon, opetuksen laatuun ja oppimisen tuen järjestämiseen.

5. Oppilaaksiottoalueen mahdollisuuksia ei olla käytetty

Lempäälässä muutettiin hiljattain koulujen oppilaaksiottoalueita tavoitteena lisätä perheiden mahdollisuuksia hakeutua heille sopivaan kouluun ja tasata oppilasmäärien kehitystä eri koulujen välillä. Muutosta perusteltiin kylissä sillä, ettei kyläkoulujen tarvitsisi olla jatkuvasti huolissaan oppilasmäärästä, vaan perheillä olisi nykyistä enemmän mahdollisuuksia valita lapselleen tarkoituksenmukainen koulu.

Käytännössä kyläkouluun hakeutuminen isomman koulun sijaan on osoittautunut hyvin vaikeaksi. Lisäksi tiedossamme on tapaus, jossa perhe on hallinto-oikeudesta asti hakenut tukea koulukyytihakemukseen, jotta koululainen pääsisi jo valmiiksi Mattilaan kulkevaan autoon. Samalta alueelta Lempoisiin kulkevaan autokyytiin liittyminen ei olisi ollut ongelma.

Esitämmekin siis huolestua siitä, ettei perheiden tosiasiallinen mahdollisuus valita koulunsa toteudu yhdenvertaisesti.

Huomautamme myös, oppilaaksiottoalueiden mahdollisuuksien hyödyntäminen helpottaisi myös kapasiteettinsa ylärajoilla toimivan Lempoisten koulun ryhmäkokopaineita.

6. Kunta itse tunnustaa koulun merkityksen kylän elinvoimalle

Tilannekuvassa todetaan, että: "Mattilan koululla on merkitystä alueen yhteisöllisyydelle, paikalliselle toiminnalle ja koetulle elinvoimalle." Koulu ei ole ainoastaan opetuksen järjestämispaikka. Samassa todetaan myös, että koulun toiminnan vaikutusta alueen tulevaan väestö- ja oppilasmäärään ei voida käytettävissä olevien tietojen perusteella arvioida määrällisesti.

Huomautamme, että jos vaikutuksia ei tunneta, niitä ei myöskään voida sivuuttaa.

7. Kunta ei voi ensin estää kasvua ja sitten vedota kasvun puutteeseen

Mattilan oppilasmäärän kehitystä arvioitaessa on syytä tarkastella myös kunnan omaa maankäyttöpolitiikkaa. Kunta omistaa Mattilan alueella rakentamiseen soveltuvaa maata, jota ei ole tarjottu rakentamiseen. Lisäksi alueen rakentamista on käytännössä rajoitettu vetoamalla esimerkiksi meluolosuhteisiin ja meluntorjuntavaatimuksiin (junarata ja Turuntie).

Samaan aikaan Lempäälässä rakennetaan mittavasti esimerkiksi nauhataajaman alueilla, joissa sijainti valtaväylien ja junaradan läheisyydessä ei ole muodostunut vastaavaksi esteeksi rakentamiselle.

On perusteltua kysyä, voiko kunta ensin rajoittaa alueen kasvuedellytyksiä ja myöhemmin käyttää kasvun puutetta perusteena alueen palveluiden heikentämiselle.

8. Vetoomuksemme lautakunnalle

Pyydämme kasvatus- ja opetuslautakuntaa huolehtimaan siitä, että Mattilan koulun tulevaisuutta tarkastellaan aidosti avoimesti ja ennen kaikkea kokonaisuutena.

Tämän vuoksi katsomme, että ennen mahdollisia palveluverkkoratkaisuja tulee laatia vähintään:

- läpinäkyvä ja todennettava nettovaikutuslaskelma,

- arvio palveluverkkoratkaisun vaikutuksista kylän elinvoimaan ja väestökehitykseen,
- selvitys siitä, miten oppilaaksiottoalueuudistuksen tavoitteet oppilasmäärien tasaamisesta ja perheiden valinnanvapaudesta ovat toteutuneet käytännössä,
- kattava lapsivaikutusten arviointi,
- vastaanottavien koulujen kapasiteettiselvitys todellisten ryhmäkokojen mukaan sekä
- koulukuljetusten vaikutusten arviointi.

Kunnan juuri hyväksymässä [lempaalan-kunnan-kylaohjelma-2026-2029](#)-ohjelmassa sitoudutaan kylien elinvoiman vahvistamiseen, kyläkoulujen kehittämiseen sekä kyläkoulujen toimintaa koskevien kriteerien laatimiseen vuosina 2027-2028. Samalla kuntastrategiassa Lempäälä määrittelee itsensä Suomen suurimmaksi kyläyhteisöksi ja toteaa elinvoimaisten kylien olevan kunnan voimavara.

Siksi kysymys Mattilan koulusta on lopulta paljon yksittäistä koulua suurempi.

Kysymys kuuluu, toteutuvatko kunnan strategiassa, kyläohjelmassa ja lapsiystävällisen kunnan sitoumuksissa annetut lupaukset käytännössä silloin, kun niiden koetinkivi tulee vastaan.

Kyläkoulu ei ole pelkkä kustannuspaikka. Se on osa kunnan palveluverkkoa, osa kylän elinvoimaa, osa lasten arkea ja osa niitä tavoitteita, joihin Lempäälä on itse strategioissaan sitoutunut.

Pyydämme lautakuntaa varmistamaan, että mahdolliset jatkotoimet perustuvat riittäviin selvityksiin, lasten edun ensisijaisuuteen sekä kunnan omien strategisten tavoitteiden johdonmukaiseen toteuttamiseen. Ensin on arvioitava vaikutukset. Vasta sen jälkeen voidaan tehdä johtopäätöksiä.

Lopuksi toteamme, että **kyläkoulut ovat Lempäälän kunnan vahvuus ja ne houkuttelevat uusia lapsiperheitä kuntaan** – jos vaan niin halutaan.